

Bezskuteczność czynności upadłego na podstawie art. 128 prawa upadłościowego

Przepisy o bezskuteczności czynności upadłego względem masy upadłości mają, w swoim założeniu, służyć ochronie tej masy, a tym samym wierzycieli upadłego, przed jego niekorzystnymi czynnościami dokonanymi przed ogłoszeniem upadłości. Obowiązujący porządek prawny nie wprowadza zasad regulowania zobowiązań w konkretnej kolejności¹. Dłużnicy – wobec grożącej im upadłości – niejednokrotnie dokonują czynności polegających na wyzbyciu się swojego majątku i nie zaspokajają wierzycieli w równym stopniu. W konsekwencji może się okazać, że niektóre czynności upadłego prowadzą do uprzywilejowania pewnych uczestników obrotu.

RAFAŁ ADAMUS

Prawo upadłościowe² wprowadza konstrukcję korygowania *ex post* niektórych czynności dłużnika w przypadku ogłoszenia jego upadłości. Czynności te – gdyby nie ogłoszenie upadłości – mogłyby być dalej skuteczne. Konstrukcja bezskuteczności czynności upadłego jest jednym z instrumentów służącym polepszeniu sytuacji ogółu wierzycieli wskutek ogłoszenia jego upadłości. Konstrukcja ta jednocześnie pozostawia upadłemu pewną swobodę działania w obrocie prawnym przed ogłoszeniem upadłości³. W piśmiennictwie instytucję bezskuteczności czynności upadłego trafnie traktuje się jako instrument realizacji funkcji windykacyjnej prawa upadłościowego⁴.

¹ Por. D. Chrapoński [w:] R. Adamus, H. Buk, D. Chrapoński, P. Dragon, L. Guza, W. Klyta, S. Ociesza, A. Pokora, L. Zieliński, *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Warszawa 2009, wyd. 2, s. 243.

² Ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 498, ze zm.), dalej: „p.u.” lub „p.u.n.” (odnośnie do wcześniejszego stanu prawnego).

³ Zob. wyrok SN z 20.03.2002 r. (V CKN 888/00), OSNC 2003, nr 3, poz. 39. Zob. A. Jakubecki [w:] A. Jakubecki, F. Zedler, *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Kraków 2006, s. 382 i n.; F. Zedler, *Prawo upadłościowe i naprawcze w zarysie*, Kraków 2004, s. 102 i n.; R. Adamus, *Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego w Prawie upadłościowym i naprawczym* [w:] *Instytucje prawa upadłościowego i naprawczego* (red. A. Witosz), Katowice 2006, s. 70 i n.; M. Jasińska, *Nowe oblicze skargi pauliańskiej*, Fenix.pl 2012, nr 4, s. 4 i n.; M. Jasińska, *Skarga pauliańska. Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika*, Warszawa 2015, s. 287 i n.

⁴ M. Kuźnik, *Umowy powodujące przelew wierzytelności a bezskuteczność czynności upadłego z mocy prawa* [w:] *Instytucje prawa upadłościowego i naprawczego*, t. II (red. A. Witosz), Katowice 2008, s. 111.